

In de put: onderzoek naar waterkwaliteit in ontsmettingsperiode

Het belang van schoon water treft iedereen. Kwekers, toeleveranciers en fabrikanten van gewasbeschermingsmiddelen hebben er baat bij dat deze middelen beschikbaar blijven. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) ziet graag een ecologisch gezonde sloot. Dat deze partijen goed kunnen samenwerken blijkt uit een pilotonderzoek naar emissie op geselecteerde bedrijven in Breezand dat vorig jaar is afgerond. Uit de resultaten blijkt dat er nog veel te winnen valt. Daarom loopt BloembollenVisie in deze serie mee om het vervolgonderzoek dat net is gestart te volgen.

Tekst en foto: Lilian Braakman

Toeleverancier Jan-Willem van der Meer (Van Gent Van der Meer Nuyens) sprak enkele jaren geleden op een kennisbijeenkomst met Henk Bouman (HHNK) en Stefanie de Kool (PPO). Het gesprek leidde tot een samenwerking, vanwege het gezamenlijk belang. Gewasbeschermingsmiddelen moeten beschikbaar blijven voor kwekers, fabrikanten en toeleveranciers. Als een middel te vaak in het water gevonden wordt, kan het Ctgb de toelating intrekken. Zorgvuldig gebruik is dus belangrijk. Ook HHNK heeft daar baat bij omdat zorgvuldig gebruik ervoor kan zorgen dat er minder middelen in het slootwater komen.

Zo gezegd zo gedaan. In 2009 startte de pilot erfemissie in Breezand die liep tot 2012. De activiteiten op de bedrijven werden intensief gevolgd en het slootwater werd onderzocht. Het resultaat was dat de normoverschrijdingen gedurende deze periode halveerden. Een succes dat nu verder wordt uitgebouwd in het project 'Schoon erf, schone sloot!' Het onderzoeksgebied is ditmaal groter. Aan dit project doen tien bedrijven mee die zich in de Noordkop en West-Friesland bevinden. Het onderzoek vindt plaats tijdens de ontsmettingsperiode en de metingen worden nu verricht in de regenwaterput op het erf. Het unieke van dit onderzoek is dat het een samenwerking betreft tussen HHNK, WUR-PPO, KAVB, Van Gent Van der Meer Nuyens, Agrifirm, Alb. Groot, CAV Agrotheek, de gewasbeschermingsmiddelenfabrikanten Certis, Bayer, Syngenta, BASF, Mabeno en de deelnemende bollenbedrijven.

Henk Bouman maakt zich sterk voor de waterkwaliteit in de Noordkop

brikanten Certis, Bayer, Syngenta, BASF, Mabeno en de deelnemende bollenbedrijven.

ONTSMETTINGSPERIODE

De eerste metingen op de tien deelnemende bedrijven zijn inmiddels verricht. Henk Bouman van HHNK legt uit: "Op het moment meten we de stoffen in de regenwaterputten op het erf. Dit doen we voor de ontsmettingsperiode uit om een nulmeting te krijgen. Tijdens de ontsmettingsperiode voeren we eenzelfde meting

uit om zo te kunnen onderzoeken of gewasbeschermingsmiddelen hun weg vinden richting de put en uiteindelijk naar de sloot. Ook worden de techniek en de wijze van het ontsmetten in beeld gebracht." Op deze manier is na te gaan of er in deze periode emissie plaatsvindt en waardoor dit wordt veroorzaakt.

BEWUSTWORDING

Bedrijven die meedoen krijgen persoonlijk advies. Bouman: "Een toezichthouder van HHNK onderzoekt samen met de vaste toeleverancier van het bedrijf wat de verbeterpunten zijn. Tijdens het onderzoek blijft de toezichthouder in de rol van voorlichter en wordt er alleen gekeken naar de aandachtspunten. Zo zijn sommige kwesties slim en gemakkelijk op te lossen. Het begint namelijk met bewustwording. Wanneer alle gegevens aan het einde van het onderzoek bekend zijn, kunnen er conclusies worden getrokken die voor de hele sector relevant zijn."

De top vier van middelen die nu nog te vaak normoverschrijdend in het slootwater worden aangetroffen zijn: carbendazim (Topsin M), pirimifos-methyl (Actellic), pyraclostrobin (Securo, Comet, Insignia) en imidacloprid (Admire). De website van HHNK waar deze gegevens te vinden zijn (<http://hnk-water.nl/gbm/>), werkt met een stoplichtensysteem. Het doel is om alle gebieden hier 'op groen' te krijgen. Daarbij geeft Bouman wel aan dat sommige normen heel laag liggen: "Soms is het lekken van een druppel al genoeg om over de norm te gaan."

Bouman benadrukt dat naast dit onderzoek de reguliere controles op het naleven van de regels bij de andere bedrijven door blijven gaan. "Het project Schoon erf, schone sloot is slechts een van de taken die HHNK uitvoert om de waterkwaliteit te verbeteren. In de agrarische sector zijn we ook actief met de glastuinbouw en de fruitteelt. Daarnaast werkt HHNK ook aan vismigratie, natuurvriendelijke oevers, flexibel peilbeheer en dergelijke."

De pilot erfemissie liep van 2009 tot 2012. Het verslag van het onderzoek is te vinden op de website: <http://edepot.wur.nl/244960>. Tijdens dit onderzoek zijn de normoverschrijdingen gehalveerd. In deze serie volgt BloembollenVisie het vervolgonderzoek: 'Schoon erf, schone sloot!' en deelt de stappen en resultaten.